

RESOL-VII/031

157. plenarno zasjedanje – 9., 10. i 11. listopada 2023.

NACRT HITNE REZOLUCIJE

Usvajanje rezolucije o stanju regija i gradova u Europskoj uniji. i prijedlozi za sljedeći strateški program EU-a za razdoblje 2024. – 2029.

Podnose politički klubovi EPP-a, PES-a, Renew Europe, EA-a i Zelenih

Rok za podnošenje amandmana: 10. listopada 2023. do 16:00 sati (po briselskom vremenu).

Amandmani na rezoluciju podnose se, po mogućnosti, na engleskom, francuskom ili njemačkom jeziku, putem internetskog sustava za podnošenje amandmana (dostupnog na Portalu za članove: <https://memportal.cor.europa.eu/>).

Za sva pitanja na raspolaganju vam stoji korisnička podrška (+32 (0)2 546 96 97, e-pošta: helpdesk@cor.europa.eu). Dostupan vam je i priručnik za korisnike, koji se nalazi na adresi <https://memportal.cor.europa.eu/>.

O hitnoj rezoluciji podnesenoj u skladu s pravilom 45. stavkom 3. točkom (b) Poslovnika raspravljat će se drugoga dana plenarnog zasjedanja, 11. listopada 2023. Ako je Predsjedništvo ne odobri 9. listopada 2023., uklonit će se s dnevnog reda plenarnog zasjedanja.

Broj potrebnih potpisa: 6

Nacrt rezolucije o stanju regija i gradova u Europskoj uniji 2023. i prijedlozi za sljedeći strateški program EU-a za razdoblje 2024. – 2029.

THE EUROPEAN COMMITTEE OF THE REGIONS (CoR)

UZIMAJUĆI U OBZIR:

- svoje *Godišnje izvješće EU-a o stanju regija i gradova 2023.*, dopunjeno anketom provedenom među lokalnim i regionalnim izabranim predstavnicima i predstavnicama, koje donositeljima političkih odluka na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini pruža dokaze i ključne preporuke o najhitnijim izazovima koji predstoje utvrđivanju sljedećeg strateškog programa za razdoblje 2024. – 2029.¹;
- govor o stanju Unije 2023. koji je predsjednica Europske komisije održala 13. rujna 2023. i pismo namjere predsjednici Europskog parlamenta i predsjedniku Vijeća;

BUDUĆI DA:

- rat u Ukrajini jako opterećuje brojna kućanstva, mala i srednja poduzeća te lokalne i regionalne vlade u cijelom EU-u jer cijene energije i hrane, kao i sve veća inflacija, stvaraju veliki dodatni pritisak koji pojačava učinak klimatskih promjena, pandemije bolesti COVID-19, poremećaja u trgovini i socijalnih nejednakosti.
- A.** Predstavlja **preporuke OR-a iz Godišnjeg izvješća EU-a o stanju regija i gradova 2023.** za buduće zakonodavno razdoblje EU-a:

Regije i gradovi upravljaju krizama

Solidarnost s Ukrajinom

1. poziva Europsku uniju da nastavi jačati potporu Ukrajini i potiče je da iskoristi potencijal, kapacitete i stručno znanje svojih regija i gradova za obnovu, reforme, osobito decentralizacijske, i europsku integraciju Ukrajine. U tom bi smislu u okviru instrumenta za Ukrajinu trebalo primjenjivati ključne elemente regionalne politike EU-a i osigurati potrebno financiranje za izgradnju kapaciteta i uzajamne projekte među tijelima regionalne i lokalne vlasti;
2. naglašava da je Europski savez gradova i regija za obnovu Ukrajine, koji koordinira OR, od ključne važnosti za jačanje lokalnih i regionalnih kapaciteta u Ukrajini, poticanje istorazinske suradnje, pružanje pomoći lokalnim tijelima u Ukrajini da se upoznaju sa stečevinom EU-a i savjetovanje o provedbi procesa decentralizacije;

¹

<https://cor.europa.eu/en/our-work/Pages/State-of-Regions-and-Cities-2023.aspx>

3. poziva na pružanje veće izravne potpore tijelima lokalne i regionalne vlasti u Europskoj uniji kako bi se upravljalo integracijom ukrajinskih izbjeglica u europske gradove i regije domaćine te kako bi se pružile usluge, uglavnom u smislu zdravstvene skrbi, obrazovanja i zapošljavanja;

Energetska tranzicija

4. naglašava da će energetska tranzicija EU-a dovesti do energetske neovisnosti ako se prvenstveno bude temeljila na zelenoj energiji proizvedenoj lokalno, za lokalne potrošače. Tijela lokalne i regionalne vlasti i njihovi izabrani predstavnici i predstavnice stoga su ključni katalizatori koji pospješuju uspjeh zelene tranzicije na terenu te bi u potpunosti trebali sudjelovati kao partneri u aktivnostima kojima se omogućava lokalno savjetovanje i povećava razina osviještenosti. Ističe da OR svojom inicijativom Zeleni plan na lokalnoj razini i suradnjom sa Sporazumom gradonačelnika EU-a olakšava lokalnu energetska tranziciju;
5. poziva na to da se regijama i gradovima osigura dodatna potpora i ulaganja EU-a u obliku namjenskih mehanizama financiranja, uključujući izravne fondove, kojima se podupiru održive inovacije; takva bi se potpora trebala temeljiti na inicijativi REPowerEU kako bi se povećala energetska učinkovitost, uvele energije iz obnovljivih izvora, razvile pametne mreže i potaknulo kružno gospodarstvo, čime se promiče lokalna proizvodnja i potrošnja energije i povećava energetska neovisnost EU-a;

Djelovanje u području klime

6. poziva Europsku komisiju da podrži oponašanje najboljih primjera iz lokalne prakse utvrđenih u priručniku OR-a „Zeleni plan na lokalnoj razini”² jer će posljedice klimatskih promjena povećati postojeće nejednakosti među regijama zbog asimetričnog učinka na različite populacije, oštećene ključne infrastrukture te narušene turističke djelatnosti, industrijskih klastera i poljoprivredne proizvodnje; u tom pogledu ističe da su tijela lokalne i regionalne vlasti protagonisti u borbi protiv klimatskih promjena koji su primarno odgovorni za lokalno djelovanje u svrhu ublažavanja štetnih učinaka sve većih globalnih temperatura;
7. ustraje na tome da bi klimatska tranzicija trebala biti pravedna i poštena i da ne bi smjela zapostaviti nijednu regiju ili narod. poziva Europsku komisiju da ojača svoje mehanizme solidarnosti i kohezije kako bi regijama i gradovima omogućila da povećaju ulaganja radi prilagodbe klimatskim promjenama i povećanja otpornosti na njih, kao i da spriječi da najteže budu pogođeni najranjiviji teritoriji i socijalne skupine; da bi svoje regije zaštitio od štetnih učinaka klimatskih promjena, EU bi trebao ulagati otprilike 40 milijardi EUR godišnje pod uvjetom da se globalna temperatura ne poveća za više od 1,5 °C;
8. naglašava da OR udružuje snage sa Zajedničkim istraživačkim centrom Europske komisije na promicanju upotrebe pregleda pokazatelja regionalne i lokalne ranjivosti na prirodne katastrofe i rizike od klimatskih promjena i očekuje da taj prikaz pokazatelja postane parametar za strategije otpornosti i da se uzme u obzir u osmišljavanju kohezijske politike;

² <https://cor.europa.eu/en/engage/Pages/Green-Deal-Handbook.aspx>

Sigurnost hrane

9. poziva Komisiju da bez daljnjeg odgađanja objavi okvirni zakon o održivim prehrabnim sustavima. U tom smislu naglašava da Europa hitno treba dodatno ulagati u održivu lokalnu poljoprivrednu proizvodnju i skratiti svoje opskrbe lance; davanje prednosti lokalnim proizvodima, održiva nabava i okretanje održivim prehrabnim sustavima ključni su elementi povećanja sigurnosti i otpornosti hrane;
10. naglašava da je OR zajedno s Europskom komisijom pokrenuo nagradu EU-a za ekološku proizvodnju kako bi u regijama EU-a promicao lokalnu proizvodnju;
11. spreman je pridonijeti najavljenom novom inicijativi za otpornost u pogledu opskrbe vodom te poziva na strateški pristup kako bi se regijama pomoglo u borbi protiv suša i upravljanju nestašicama vode, i to na temelju postojećih regionalnih iskustava sa smanjenjem potrošnje, povećanjem ponovne uporabe i rješavanjem problema otpadnih voda;

Regije i gradovi kao dionici održivog razvoja i kohezije

Europski zeleni plan i ciljevi održivog razvoja

12. poziva Europsku komisiju i zakonodavce da provedbu europskog zelenog plana dovrše donošenjem, do kraja tekućeg mandata, ključnih zakonodavnih prijedloga okvirnih zakona o pesticidima, obnovi prirode, sjemenju, dobrobiti životinja i održivim prehrabnim sustavima;
13. upućuje na središnju ulogu regija i gradova u uspješnoj provedbi politika europskog zelenog plana i UN-ovih ciljeva održivog razvoja;
14. poziva EU da osigura dosljedan i konsolidirani okvir za održivi rast, u kojem su usklađeni klimatski i socijalni program i program za održivost i da osiguravanjem izravnog financiranja i konkretnih smjernica, kao i poticanjem participativne izrade zelenog proračuna i davanjem veće važnosti dobroj koordinaciji, fleksibilnosti, pojednostavljenju, transparentnosti i boljoj komunikaciji, ukloni financijske i postupovne nedostatke i nedostatke u pogledu stručnosti ;
15. naglašava da inicijativa OR-a Zeleni plan na lokalnoj razini može poslužiti kao dobar primjer za veće sudjelovanje regija i gradova u tim nastojanjima i poziva druge institucije da ostvare dodatne sinergije s OR-om u tom području;

Zelena i digitalna tranzicija

16. priznaje da zelena i digitalna tranzicija brojnim europskim regijama i gradovima predstavljaju egzistencijalni izazov; ističe neophodno sudjelovanje regija i gradova u upravljanju novim zakonima EU-a kao što su Akt o ključnim sirovinama i Akt o nultoj stopi emisija u industriji; poziva EU da pozove OR da bude član tijela za provedbu i praćenje tih zakona;

17. ističe vrijednost postojećih i novih regionalnih saveza koji pružaju podršku regijama koje prolaze kroz korjenite promjene, kao što su Savez automobilskih regija koji je stvorio OR i Savez europskih regija za poluvodiče; ističe da su europski suzakonodavci u relevantnom zakonodavstvu priznali Savez automobilskih regija kao ključnog partnera Europske komisije u strategiji pravedne tranzicije za regije sa snažnim automobilskim sektorom i sektorom opskrbne industrije;
18. poziva EU da pojača napore kako bi povećao digitalnu otpornost javnih uprava, uključujući na podnacionalnoj razini, primjerice vođenjem kampanja za podizanje razine osviještenosti lokalnih i regionalnih predstavnika i predstavnica o kibernetičkim prijetnjama. To je iznimno važno jer su tijela lokalne i regionalne vlasti u EU-u postala glavne mete kibernetičkih napada, što dovodi do privremenih zatvaranja ključne javne infrastrukture i ozbiljnih posljedica za njihove građane i građanke; žali zbog toga što u mnogim regijama i gradovima nema dovoljno znanja, financijskih resursa i organizacijskih kapaciteta za izgradnju digitalne otpornosti;

Budućnost kohezijske politike

19. prepoznaje da kohezijska politika kao instrument dugoročnog ulaganja ima ključnu ulogu u istinskom uklanjanju razlika u razvijenosti regija, pridonosi uspješnijem jedinstvenom tržištu i pomaže u rješavanju problema geografije nezadovoljstva;
20. poziva EU da nastavi razvijati snažnu lokaliziranu kohezijsku politiku koja se temelji na misijama i može pružiti potporu svim mjestima i narodima u EU-u. EU u svim svojim politikama mora primjenjivati načelo „nenanošenja štete koheziji” provedbom sveobuhvatnih procjena teritorijalnog učinka;
21. žali zbog toga što novi prijedlozi Uredbe o uspostavi Platforme za strateške tehnologije za Europu (STEP) i revizije VFO-a jačaju instrumente EU-a pod središnjim upravljanjem, ali ne predviđaju povećanje proračuna za kohezijsku politiku; ističe da će Savez za koheziju, koji je OR uspostavio zajedno s glavnim europskim teritorijalnim udrugama, poslužiti kao platforma za raspravu i razmjenu u kojoj će se institucije EU-a povezati s gradovima i regijama;

Program za ruralna područja

22. upozorava da se procjenjuje da će do 2033. godine 30 milijuna ljudi napustiti europska ruralna područja u odnosu na 1993. i naglašava da mladi i obitelji napuštaju ruralna područja zbog nedostatka mogućnosti zapošljavanja i javnih usluga, kao što su škole, bolnice, javni prijevoz i digitalna povezivost;
23. poziva EU da više ulaže u ruralna područja s obzirom na to da ona uvelike pridonose zelenoj tranziciji u područjima kao što su proizvodnja energije iz obnovljivih izvora, održivi prehrambeni sustavi te očuvanje i obnova prirode;
24. ističe da je potrebna nova generacija programa kohezijske politike i planova za oporavak i otpornost kako bi se potaknula ulaganja i reforme radi smanjenja „zamke nedovoljnog razvoja

talenata” u regijama EU-a, povećala raznolikost gospodarskih izgleda za mlade i osigurala ekonomska i socijalna dobrobit ruralnih zajednica;

Regije i gradovi koji oblikuju budućnost Europe

Europska demokracija

25. naglašava da se 1,2 milijuna lokalnih i regionalnih predstavnika i predstavnica nalazi u jedinstvenom položaju kad je riječ o promicanju i zaštiti europske demokracije jer oni predstavljaju političku razinu kojoj građani i građanke najviše vjeruju; ti su predstavnici i predstavnice istodobno najizloženiji sve većem nezadovoljstvu i svjedoci su porasta govora mržnje i fizičkog i kibernetičkog nasilja usmjerenih protiv njih, a osobito protiv političarki i političara i političarki koji pripadaju manjinama; u tom kontekstu ponovno spominje promicanje nasljeđa gradonačelnika Paweła Adamowicza u obrani lokalne demokracije i potvrđuje svoju predanost širenju njegove ostavštine putem posebne nagrade Paweł Adamowicz;
26. ponavlja da više od 70 % zakonodavstva EU-a provode tijela lokalne i regionalne vlasti i da su ona stoga u dobrom položaju za pružanje konkretnih povratnih informacija o europskim politikama te je nužno da više i kvalitetnije sudjeluju u donošenju politika i odluka u EU-u;
27. poziva EU da sustavno uključuje lokalne i regionalne predstavnike i predstavnice i OR u mehanizam dijaloga između građana, građanki i institucija EU-a nakon Konferencije o budućnosti Europe i da pružanjem potpore konkretnim projektima promiče europske vrijednosti i sudjelovanje građana i građanki na regionalnoj i lokalnoj razini, navodeći pritom dobre primjere iz prakse iz baze podataka „Promicanje vrijednosti EU-a kroz obrazovanje i kulturu”³;
28. ističe da program za mlade izabrane političare i političarke OR-a i njegova mreža regionalnih i lokalnih savjetnika mogu povećati povezanost između institucija EU-a i lokalnih zajednica, potaknuti sudjelovanje mladih, raskrinkati dezinformacije i pružiti korisne uvide donositeljima politika na razini EU-a;

Proširenje Unije

29. naglašava da regije i gradovi EU-a mogu pružiti dodanu vrijednost procesu proširenja EU-a jer tijelima lokalne i regionalne vlasti u zemljama kandidatkinjama ili potencijalnim kandidatkinjama pružaju političku i praktičnu podršku za pristupanje EU-u, primjerice zalaganjem za istorazinske oblike suradnje;
30. ističe da su prethodni krugovi proširenja pokazali da ključnu važnost za uspjeh imaju decentralizacija i sudjelovanje tijela lokalnih i regionalnih vlasti u pripremi za članstvo u EU-u;
31. zalaže se za jaču prekograničnu suradnju s tijelima lokalne i regionalne vlasti u susjednim zemljama i naglašava da OR može imati posebnu ulogu u pružanju pomoći tijelima lokalne i

³

<https://cor.europa.eu/en/regions/Pages/EIR-map.aspx?view=stories&type=sedec>

regionalne vlasti u zemljama kandidatkinjama ili potencijalnim kandidatkinjama da se pripreme za pristupanje EU-u i bore protiv sve prisutnijeg zamora proširenja;

B. iznosi sljedeće preporuke za oblikovanje sljedećeg ciklusa politike EU-a i sljedećeg strateškog programa EU-a za razdoblje 2024. – 2029.:

32. ističe da su tijela lokalne i regionalne vlasti tijekom ovog zakonodavnog razdoblja održala demokratsko tkivo Unije snažnim i na terenu organizirala odgovor EU-a na veće krize kao što su pandemija bolesti COVID-19, klimatske promjene i utjecaj rata u Ukrajini, a pritom bila i predvodnik na održivom i kohezivnom putu prema zelenoj i digitalnoj tranziciji;
33. pozdravlja činjenicu da će Komisija iznijeti niz pregleda politika, uključujući u pogledu proširenja EU-a (što će se predstaviti tijekom belgijskog predsjedanja); poziva Komisiju da rano uključi OR i tijela lokalne i regionalne vlasti u pripremu takvih pregleda politika;
34. poziva Europsku komisiju da sljedeći strateški program za razdoblje 2024. – 2029. pripremi uz sudjelovanje svih razina vlasti kako bi se odozdo prema gore osigurala mobilizacija svih dostupnih ideja i resursa koje Unija može pružiti za odgovor na ključne predstojeće izazove;
35. ustraje i na tome da bi Europska unija trebala proaktivnije pristupiti velikim globalnim kretanjima i promjenama i u tu svrhu nastaviti jačati suradnju lokalnih, regionalnih, nacionalnih i europskih tijela na strateškim predviđanjima i nastojanjima u pogledu pripravnosti; time će se pridonijeti oblikovanju strateškog programa EU-a za razdoblje 2024.-2029. njegovoj otpornosti u scenarijima koji se brzo mijenjaju;
36. ističe da je potrebno dodatno ulagati u napredak održivog razvoja potvrđivanjem europskog zelenog plana i ciljeva održivog razvoja kao ključnih putokaza za utvrđivanje prioriteta tijekom sljedećih pet godina;
37. naglašava da gospodarska, socijalna i teritorijalna kohezija više nego ikad prije predstavlja preduvjet za budućnost Europe; priznaje dodanu vrijednost kohezije kao ključne vrijednosti i međusektorskog cilja EU-a i poziva na to da je se stavi u središte novog strateškog plana za razdoblje 2024. – 2029. i time spriječi da klimatske promjene dovedu do još većih razlika među regijama i dugoročno suzbiju isključenost i nezadovoljstvo;
38. naglašava da održi rast i gospodarski napredak na jedinstvenom tržištu EU-a ovisno o konkurentnosti europske industrijske baze, njezinoj sposobnosti da predvodi tehnološke promjene i otpornosti njezinih lanaca vrijednosti; u tom kontekstu poziva EU da osigura da ključni industrijski klasteri i osjetljivi sektori, kao što su prehrambeni, zdravstveni, automobilski, kemijski, tekstilni, energetske i digitalni sektor, mogu djelovati unutar poticajnog regulatornog okvira koji im omogućuje nastavak poslovanja u EU-u i tržišno natjecanje na međunarodnim tržištima;
39. poziva na to da se budući program za Globalnu Europu izgradi u jačem partnerstvu s tijelima lokalne i regionalne vlasti koja postaju neosporni globalni dionici u mnogim sektorima; u tom pogledu odlučno poziva na veće sudjelovanje podnacionalnih vlada ne samo na multilateralnim

političkim forumima poput onih na razini UN-a, nego i u kontekstu strateškog partnerstva EU-a, kroz pojačanu potporu platformama za suradnju s gradovima i regijama s drugih kontinenata;

40. naglašava sve veću potrebu za sistemskom pripravnosti na sve učestalije humanitarne krize povezane s klimatskim promjenama ili drugim prirodnim katastrofama u EU-u i cijelom svijetu; naglašava da regije i gradovi značajno doprinose vodećoj ulozi Europe u području solidarnosti, uključujući na svjetskoj razini, i poziva EU da ojača strateška partnerstva i osigura okvir kojim se poboljšava pripravnost EU-a na hitne slučajeve i njegova mogućnost reagiranja na svim razinama upravljanja;
41. upozorava da će Uniji biti potrebna proračunska sredstva razmjerna razini globalnih i unutarnjih ambicija navedenih u budućem strateškom programu za razdoblje 2024. – 2029., među ostalim kako bi je se pripremio za iduće desetljeće; naglašava potrebu da se zajamče dostatne razine ulaganja kako bi se svakoj regiji omogućilo da prihvati zelenu, digitalnu, industrijsku, društvenu i demografsku tranziciju; zalaže se za jačanje proračunskih mehanizama EU-a koji su potrebni za koordinirano i solidarno suočavanje s nepredviđenim krizama i hitnim slučajevima; poziva EU da provede temeljitu procjenu očekivanog dugoročnog utjecaja ruskog rata u Ukrajini na proračun EU-a;
42. napominje da su europski građani i građanke jasno pozvali na promjene u europskom upravljačkom sustavu i smatra da je za postizanje rezultata Konferencije o budućnosti Europe potrebna ambiciozna reforma funkcioniranja EU-a kako bi se suočilo s predstojećim izazovima;
43. OR u tom pogledu podupire zahtjev Europskog parlamenta za donošenje konvencije pokretanjem postupka za reviziju Ugovora (članak 48. UEU-a) i ističe da bi u donošenju buduće konvencije trebali u potpunosti sudjelovati OR i njegovi članovi;
44. smatra da bi se u međuvremenu optimizacijom postojećih odredbi Ugovora trebale aktivno osigurati veća transparentnost i odgovornost u procesu odlučivanja u EU-u, što uključuje veći naglasak na supsidijarnosti, višerazinskom upravljanju i ulozi OR-a; u tom pogledu smatra neophodnom reviziju Međuinstitucijskog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva tijekom sljedećeg ciklusa politike;
45. ponavlja da se na Konferenciji o budućnosti Europe pozvalo na to da se OR-u dodijeli veća uloga u institucijskom ustroju kad je riječ o pitanjima teritorijalnog učinka. Revizijom njegovih sporazuma o suradnji s Europskom komisijom i Europskim parlamentom nudi se mogućnost napretka u tom pogledu, uključujući u smislu sustavnog sudjelovanja OR-a u ključnim inicijativama s teritorijalnom dimenzijom tijekom cijelog ciklusa politike, od predzakonodavne i zakonodavne faze do provedbe i preispitivanja;
46. pozdravlja pionirski rad na rodnoj ravnopravnosti koji je Europska komisija provela tijekom ovog mandata i ponovno ističe angažman OR-a u svim relevantnim dosjeima. OR je predano radi na promicanju rodne ravnopravnosti među svojim članstvom i u svojem djelovanju, na podupiranju poboljšanja položaja žena na lokalnim i regionalnim izborima i na suzbijanju diskriminacije, nasilja i prepreka s kojima se žene i dalje susreću u svim aspektima života;

ponavlja da gradovi i regije mogu osmisliti i uspostaviti sveobuhvatne okvire, politike i rodno osjetljive mjere za suzbijanje rodno uvjetovanog nasilja;

47. nalaže svojem predsjedniku da „Godišnje izvješće EU-a o stanju regija i gradova 2023.” i ovu rezoluciju prosljedi predsjednicama Europskog parlamenta i Europske komisije, predsjedniku Europskog vijeća te čelnicima i čelnicama i vladama 27 država članica EU-a te potiče lokalne i regionalne izabrane predstavnike i predstavnice u Europi da izvješće distribuiraju među građanima, građankama i lokalnim i regionalnim medijima.

Bruxelles, 11. listopada 2023.

Predsjednik
Europskog odbora regija

Vasco Alves Cordeiro
